

Udvalgte forbruger politiske sager i 2008

Kviklån

Forbrugerrådet har gennemført en minikampagne rettet mod de dyre hurtiglån. Formålet med kampagnen var at skabe opmærksomhed om de store prisforskelle på lån og kreditkøb og tilskynde folk til at vælge de billigste løsninger. I dag vælger mange forbrugere dyrere lån eller kreditkøb, end de behøver. Derfor satte Forbrugerrådet fokus på dels ÅOP-begrebet og dels markedsføring af pengepriser.dk, hvor forbrugeren kan sammenligne priser på finansielle produkter.

Farlige farvestoffer

Forbrugerrådets kampagne mod de farlige farvestoffer (E 102, E104, E110, E122, E124, E129), der gør børn mere hyperaktive og kan give allergilignende symptomer, blev skudt i gang i september 2007. Forbrugerne indrapporterede over 140 produkter indeholdende de problematiske farvestoffer. Det lykkedes Forbrugerrådet og Danmarks Aktive Forbrugere at få EU til at vedtage mærkning af de farlige farvestoffer i sommeren 2008 med ikrafttræden sommer 2009.

1

Gratisaviser og andre uadresserede henvendelser

Forbrugerrådet har længe arbejdet på at få løst problemet med uadresserede henvendelser herunder gratisaviserne. I efteråret 2008 blev Forbrugerrådet sammen med Forbrugerombudsmanden og branchen enige om nye retningslinier på området, der skal sikre forbrugerne magt over egen postkasse. Retningslinierne træder i kraft sommer 09.

Dansk Initiativ for Etisk Handel

Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH) blev etableret i starten af 2008 og er et partnerskab mellem erhvervslivet, fagbevægelsen og en lang række folkelige organisationer. Initiativet etableres som et ressourcecenter og en medlemsorganisation med det formål i fællesskab at finde konstruktive løsninger på de etiske udfordringer og dilemmaer, danske virksomheder står over for i relation til deres leverandører i udviklingslandene og på de nye vækstmarkeder.

Forbrugernes rettigheder i den digitale verden

Forbrugerrådet har fortsat fokus på forbrugernes digitale rettigheder. Forbrugerrådet har opfordret Datatilsynet til at kigge nærmere på de betingelser, som de 700.000 danske brugere af Facebook må acceptere, men Datatilsynet har afvist. Men Forbrugerrådet gentager nu sin opfordring til Datatilsynet, så danskerne på Facebook bliver beskyttet af danske regler.

Finans

Forbrugerrådets indsats på det finansielle område har i det seneste kvartal været fokuseret på emnerne:

- dyre lån og overgældssætning
- pension
- mobilitet i den finansielle sektor

Der er et tæt samarbejde med Tænk på området.

Om **dyre lån og overgældssætning**; Der har været betydelig presse på og politisk interesse for de ekstremt dyre SMS-lån, som har ÅOP op til en million procent. Dette har skabt en politisk debat, som bl.a. har resulteret i et lovforslag fra Socialdemokratiet om forbud mod SMS-lån. Forbrugerrådets strategi er at brede debatten ud og inddrage de sociale og samfundsmæssige problemer med overgældssætning.

Om **mobilitet i den finansielle sektor** og særligt konkurrencen på bankområdet: En undersøgelse foretaget i *Forbrugerpanelet* har bl.a. afdækket, at mobiliteten er meget lav. Fx havde 2/3 af de adspurgte ikke skiftet bank i de seneste 10 år. Dette forhold er betegnende for lav konkurrence og kan til dels forklares med, at markedet er uoverskueligt. Stor medieinteresse for historien, herunder "Test dig selv som bankkunde" i TÆNK.

Om **pension** har vi rejst spørgsmålet til forbrugerne: "Har du pension nok?". Vi testede 10 pensionsberegningværktøjer på internettet, som fordelte sig ligeligt i tre kategorier: god, middel og dårlig. Samtidig offentliggjorde vi vores eget bud på et godt fair web-pensionberegner-værktøj til Tænk's læsere, for at give dem en uvildig mulighed for at teste egen pensionsopsparring. God presseopmærksomheden som resulterede i et stort antal besøgende hos på vores web-pensionberegner.

Kosmetik

På kosmetikområdet er der fra EU Kommissionens side lagt op til, at kosmetikdirektivet skal gøres mere simpelt og laves om til en forordning. Vi kræver bl.a.

- forbud mod hormonforstyrrende og allergifremkaldende stoffer i kosmetik
- CMR-stoffer bør heller ikke tillades i kosmetik, fordi de er klassificeret som kræftfremkaldende og kan give arvelige skader eller forringe forplantningsevnen
- 26 særligt allergifremkaldende stoffer skal forbydes
- skærpede krav til børnekosmetik
- bestemte hårfarvestoffer skal forbydes, især de hormonforstyrrende, og der bør være store advarsler på hårfarvningsprodukter, som advarer forbrugerne om, at hårfarvning kan give allergi.

Processen er kun lige begyndt, og der vil gå eet til to år, før forordningen er på plads.

Kemikalier i legetøj

Vedr. kemikalier i legetøj, så er der lagt op til en revision af legetøjsdirektivet. Direktivet er 20 år gammelt, så det er ikke et øjeblik for tidligt. Vores krav er bl.a.

- forbud mod farlige kemikalier i legetøj
- stramme krav til legetøj i fødevarer
- fjernelse af CE-mærket på legetøj

Forbud mod parabener i svanemærkede produkter

Vedr. Svanemærkningen, så kan vi notere en sejr, da det fra 1. maj 2008 er forbudt at bruge parabener i svanemærkede kosmetik. Parabenerne er kommet på EU's liste over stoffer, der mistænkes for hormonforstyrrende effekter, og som skal undersøges nærmere. Det betyder, at de kommer på listen over uønskede stoffer i Danmark og dermed forbydes i svanemærket kosmetik.

Datomærkning af plukkedato for frugt og grønt

Fødevareministeren har via udtalelser til pressen og i svar til et folketingsmedlem erklæret, at hun støtter mærkning med plukkedato for frugt og grønt, og at hun vil arbejde for obligatorisk mærkning af alle fødevarer med produktionsdato i forbindelse med den nye EU-forordning om fødevarer mærkning. Forbrugerrådet arbejder for både obligatorisk produktions- og holdbarhedsdato af alle fødevarer i EU-lovgivningen og har opfordret fødevareministeren til at tage initiativ til en frivillig ordning i Danmark, indtil EU-lovgivningen er på plads.

Sodavand 0,6 l

Royal Unibrew lancerede i juni en ny engangsflaske i plast til sodavand på 600 ml. Forbrugerrådet og ernæringseksperter kritiserede det, fordi større portioner betyder, at folk spiser og drikker mere. Detailhandlen meldte så ud, at de ikke ville sælge flaskerne efter d. 1/8. Forbrugerrådet anmeldte sagen til det nye Læskedrikreklamenævn, hvor der dog ikke var flertal for at dømme kampagnen i strid med de frivillige retningslinier, Sagen endte med, at Royal Unibrew vendte tilbage til 500 ml flaskerne.

Salmonellaepidemi

Siden februar har vi været ramt af Danmarks hidtil største salmonellaepidemi i historisk tid. Næsten 700 personer har været til læge og har fået konstateret salmonella U292. Da erfaringen viser, at langt fra alle smittede går til læge, kan det estimeres, at mindst 7.000 faktisk har været syge. Kilden til salmonellaepidemien er endnu ikke fundet, dog er der fundet positive svinebesætninger. Forbrugerrådet har fulgt sagen tæt og offentligt fremsat ønske om at også detailhandelen tager deres del af ansvaret og gennemfører kontrol af deres produkter.

Undersøgelsesgebyrer

Mange butikker kræver et undersøgelsesgebyr for at undersøge en vare, de har solgt til en forbruger. Også selv om forbrugeren reklamerer over fejl på varen inden for de første 2 år efter købet. Gebyret bliver som regel opkrævet med den begrundelse, at butikken mener, at forbrugeren selv er skyld i fejlen eller at butikken ikke kan finde fejlen på varen. Forbrugerrådet mener, at der skal indføres et forbud mod undersøgelsesgebyrer ved reklamationer efter købeloven, dvs. i de første 2 år efter købet, fordi gebyrerne udhuler den tryghed, som reklamationsretten bør give forbrugerne. Derfor igangsatte vi i 2008 en kampagne, hvor vi opdelte butikker på hhv. en grøn og en rød liste. Grøn liste for de butikker der ikke tager gebyr og rød for dem der gør. En lang række butikker herunder Elgiganten og COOP valgte efter Forbrugerrådets indsats at droppe undersøgelsesgebyrer.

Finanskrisen

Forbrugerrådet har i forbindelse med finanskrisen fokuseret på tre budskaber. For det første det uholdbare i, at bankernes sælgere under dække af titlen ”bankrådgivere” har kunnet overtale mange kunder til at sætte deres penge i bankens aktier – dels burde titlen ”bankrådgiver” være forbeholdt uafhængige finansielle rådgivere, dels burde det være forbudt at råde kunder om, at de skal sætte penge i bankens egne aktier. For det andet det betænkelige ved, at kompleksiteten i de finansielle produkter er blevet for stor til, at almindelige forbrugere kan gennemskue, hvad de indlader sig på. For det tredje, at der er behov for bedre deklaration af de finansielle institutioners ydelser, så forbrugerne har mulighed for at vælge den bank, pensionskasse mv., der bedst forener sikkerhed med fordelagtige tilbud - salg af finansielle produkter bør have prismærkning, som er lige så god som i supermarkedet, og der bør udvikles fælles retningslinjer for, hvilke typer pengeanbringelser, som tilhører hvilke risikogrupper.

Fødevarerkontrol skal ikke lempes

En ændring af fødevarerloven har været til høring i oktober måned. Forbrugerrådets hovedsynspunkt i den sammenhæng er, at der mangler en grundig evaluering af det nuværende system, før der kan tages beslutning om ændringer i fødevarerloven. De foreslåede ændringer i fødevarerloven vil blandt andet betyde, at nultolerancen bliver ophævet. Det er Forbrugerrådets synspunkt, at hvis nultolerancen ophæves, vil det betyde betydelige forringelser for tilliden til kontrolsystemet for forbrugerne.

4

Rejsegarantifondens udvidelse

D. 5. februar kom et lovforslag om en udvidelse af Rejsegarantifonden i høring. Der er høringsfrist d. 19. februar 2009. Forslaget betyder, at Rejsegarantifondens konkursdækning udvides til at dække flyrejser solgt af rejsebureauer i Danmark og flyrejser, der sælges af danske flyselskaber og flyselskaber etableret i Danmark (dvs. at de har et kontor eller en repræsentant i Danmark). Biludlejning solgt af danske bureauer vil også blive omfattet.

Det positive er, at mange flere danskere vil nu være dækket i forbindelse med konkurs af et flyselskab (bl.a. ville alle dem, der havde købt billet i Sterling, have været dækket). Forbrugerrådet er derfor positivt indstillet overfor forslaget, som dog ikke helt lever op til de krav som Forbrugerrådet bl.a. skitserede, da Sterling gik konkurs, og som vi faktisk har gentaget adskillige gange siden 2004.